

Gemeente
Amsterdam

2026

Amsterdams Handboek Leerplicht

Richtlijnen voor PO

Leerplichtwetgeving, Wet op het Primair Onderwijs
en Amsterdamse afspraken

www.amsterdam.nl/leerplichtenscholen

Inhoud

Inleiding	5
Richtlijnen voor scholen	5
Leeswijzer	5
1 Organisatie	9
1.1 Wet- en regelgeving	9
1.1.1 De Leerplichtwet 1969	9
1.1.2 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)	9
1.2 Functies binnen de gemeente Amsterdam	10
1.3 De schoolcontroles	11
2 In- en uitschrijvingen	12
2.1 Wet- en regelgeving	12
2.1.1 Leerplichtwet	12
Uitschrijving tot 18 jaar	12
Verwijdering	12
2.1.2 In- en uitschrijvingen via ROD	12
2.1.3 Passend Onderwijs	13
Wet ‘Versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs’	13
2.1.4 Kernprocedure Overstap PO-VO	14
2.1.5 Thuiszitters	14
2.2 Stappen school bij inschrijving	14
2.2.1 Start nieuwe schooljaar	14
2.2.2 Onderwijs op andere locatie	14
2.3 Stappen school bij uitschrijving	14
2.3.1 Geen vervolgschool	15
2.3.2 Gedwongen schoolwisseling/overplaatsing is verwijdering	15
2.4 Verhuizen binnen of buiten Nederland	15
2.4.1 Nog niet uitschrijven, wel DUO-melden	15
2.4.2 Maximaal één jaar in het buitenland naar school	16
2.5 Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland	16
2.5.1 Wanneer een DUO-melding?	17
2.5.2 Wanneer uitschrijven?	17
2.6 Nieuwkomers	17
Wat doet de school als een nieuwkomer wordt aangemeld?	17
3 Verzuimbeleid: Voorkomen en aanpakken van verzuim	19
3.1 Leerplichtwet	19
3.2 Schoolgids en voorlichting aan ouders en leerlingen	19
3.3 Verzuim- en meldprotocol	20
3.4 Zorgbreedte overleg	20

4	Registreren van verzuim	22
4.1	Wet- en regelgeving	22
4.1.1	Leerplichtwet	22
4.1.2	Registreren verzuim	22
4.1.3	Ontheffing van onderwijstijd	22
4.2	Inrichting van de verzuimregistratie	23
4.3	Soorten verzuim	23
4.3.1	Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?	23
4.3.2	Ziekteverzuim: geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?	23
4.3.3	Verzuim dat is ingehaald	23
4.3.4	Verzuim bij onderwijs op een andere locatie	23
4.3.5	Verzuim bij ontheffing van onderwijstijd	24
4.3.6	Verzuim vanwege leerlingenvervoer	24
4.3.7	Aanbevolen verzuimcodes	24
	Gebruik de juiste eenduidige codes	24
5	Melden van schoolverzuim	26
5.1	Wet- en regelgeving	26
5.1.1	Leerplichtwet	26
5.1.2	Aanpak ziekteverzuim	26
5.1.3	Ouderbetrokkenheid	27
5.2	Actie school bij afwezigheid leerling	27
5.3	Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuimloket	27
5.3.1	Stappen melding	28
5.3.2	Ná de melding	28
5.3.3	Asielzoekers en statushouders	28
5.4	Soorten verzuim in DUO-verzuimloket	29
5.5	Eerder melden mag!	29
5.6	Wat gebeurt er na een melding?	30
5.7	Melden verzuim van leerling die elders onderwijs volgt	30
5.8	Ziekteverzuim en DUO-melding	30
5.10	Verzuim melden bij verhuizing binnen of buiten Nederland	32
	Wanneer een DUO-melding?	32
5.11	Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	32
5.12	Melden thuiszitters bij DUO	33
5.12.1	LRV-melding	33
5.12.2	Langdurig ziek-melding	33
5.12.3	Begin- en einddatum thuiszitten	33

6	Vrijstelling geregeld schoolbezoek	34
6.1	Wet- en regelgeving	35
6.1.1	Leerplichtwet	35
	Geregeld schoolbezoek	35
	Vrijstelling geregeld schoolbezoek - verlof	36
	Ziekte	36
	Godsdienst of levensovertuiging	36
	Vakantie vanwege aard beroep ouders	36
	Andere gewichtige omstandigheden	36
	Jonger dan 6 jaar	37
6.1.2	Beleidsregel verlof van OCW	37
	Aandachtspunten bij verlofaanvragen	37
	Aandachtspunten bij besluiten van de directeur	38
6.2	Verlof wegens ziekte van de leerling	38
6.3	Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging	38
6.4	Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders (art. 11f lpw)	40
6.4.1	Uitleg 'specifieke aard van het beroep'	40
6.4.2	Aandachtspunten	40
6.5	Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden. Art. 11g LPW	40
6.5.1	Geen geldige redenen voor verlof	41
6.5.2	Periode verlof	41
6.5.3	Aandachtspunten bij maximaal 10 dagen (art. 11g lpw)	42
6.5.4	Aandachtspunten bij meer dan 10 dagen (art. 11g lpw)	42
6.6	Verlofformulieren	42
7	Schorsen	43
7.1	Wet- en regelgeving	43
7.1.1	Wet op het Primair Onderwijs	43
7.1.2	Zorgvuldige procedure	43
7.1.3	Informeren leerplichtambtenaar bij schorsing > dan 1 dag	43
7.2	Wanneer schorsen?	44
	Aandachtspunten	44
7.3	Stappen bij schorsen	44
	Bezwaar	45
7.4	Voorbeeld schorsingsbrief	45
8	Verwijderen (gedwongen schoolwisseling/overplaatsing)	46
8.1	Wet- en regelgeving	46
8.1.1	Leerplichtwet	46
8.1.2	Wet op het Primair Onderwijs	46
8.1.3	Zorgvuldige procedure	46
8.1.4	Informeren leerplichtambtenaar voorafgaand aan verwijdering	47
8.2	Aandachtspunten	47
8.3	Stappen bij verwijderen	47
8.3.1	Voorafgaand aan de verwijdering	47
8.3.2	De daadwerkelijke verwijdering	48
8.3.3	Bezwaar	48
8.3.4	Wanneer een DUO-melding?	48
8.4	Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Amsterdam-Diemen	49
8.5	Voorbeeld verwijderingsbrief	49

Inleiding

Scholen doen er alles aan om te zorgen voor goed onderwijs, een veilige en prettige leeromgeving en een goed verzuimbeleid.

De kerntaken van de leerplichtambtenaar is toezicht houden op de naleving van leerplicht en kwalificatieplicht en voorkomen van schooluitval van leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Het recht op onderwijs dient zoveel mogelijk te worden gewaarborgd.

Bij de uitvoering van haar taken zoekt de leerplichtambtenaar nauwe samenwerking met de scholen. Deze samenwerking richt zich op de jongeren die nog geen startkwalificatie hebben.

Een startkwalificatie is minimaal een mbo-2 niveau, havo of vwo diploma.

Richtlijnen voor scholen

Dit document is bedoeld als handreiking voor medewerkers van scholen die te maken hebben met verzuim van leerlingen zonder startkwalificatie en het beantwoordt vragen als:

- Waar moet een verzuimregistratie aan voldoen?
- Wanneer mag je een leerling uitschrijven?
- Hoe gaan we om met schorsen van leerlingen?
- Wat zijn de wettelijke verplichtingen en hoe kunnen we die uitvoeren?

Leeswijzer

Per hoofdstuk wordt een onderwerp van de verzuimaanpak uitgewerkt.

- De teksten in het handboek zijn een uitleg en samenvatting. Aan het handboek kunnen daarom geen rechten ontleend worden. Voor een exacte weergave van het artikel verwijzen we naar de oorspronkelijke wetgeving.

Alle aangehaalde wetsartikelen zijn te vinden op <https://www.overheid.nl/>

Overzicht van alle onderwerpen

Voor een handig overzicht van de inhoudsopgave klikt u links bovenaan, naast het document, op het icoontje (🔗). Vanuit hier kunt u doorklikken naar het gewenste onderwerp.

Vanuit de inhoudsopgave kunt u doorklikken naar het gewenste onderwerp. Geadviseerd wordt om het volledige hoofdstuk te lezen. Dit is de reden dat in dit handboek soms naar het betreffende hoofdstuk wordt verwezen in plaats van naar de betreffende paragraaf.

Doorklikken?

In de tekst kunt u doorklikken naar achterliggende informatie en aangehaalde wetsartikelen.

Terugkeren?

Klik Alt ← (Alt en pijltje naar links).

Vragen?

Heeft u vragen of reacties na het lezen van het handboek, dan kunt u deze doorgeven via leerplicht@amsterdam.nl.

Begrippen

Schoolverzuim

Schoolverzuim betekent letterlijk ‘het verzuimen van school’, dus: het niet aanwezig zijn bij lessen en/of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school.

Geoorloofd en ongeoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim is afwezigheid met geldige redenen. Ongeoorloofd verzuim is afwezigheid zonder geldige redenen.

Leerplicht

In de Leerplichtwet 1969 is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht.

Startkwalificatie

In de wetgeving voor Doorstroompunten is bepaald dat scholen verzuim en uitval van leerlingen tot 27 jaar zonder startkwalificatie, aan de gemeente moeten melden. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal niveau mbo-2, havo of vwo. Dit diploma vergroot de kans om een baan te vinden en te houden.

Voortijdig schoolverlater

Een jongere tussen de 12 en 27 jaar die de school verlaat zonder startkwalificatie.

Ambtsinstructie (Art 6. lid 12)

De leerplichtambtenaar kan aan de directeur gevraagd of ongevraagd een advies geven over het te voeren beleid met betrekking tot het registreren van verzuim en het doen van kennisgevingen van verzuim, met het oog op het bevorderen van een effectief verzuimbestedingsbeleid en de rechtsgelijkheid. De leerplichtambtenaar kan directieuren verzoeken om eerder een kennisgeving van verzuim in te dienen dan de wet voorschrijft indien dat doelmatig is met het oog op de verzuimbesteding.

Thuiszitter

Leerlingen die vier weken of langer aaneengesloten afwezig zijn (geoorloofd of ongeoorloofd).

Afkortingen

AV	Absoluut Verzuim
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BB WPO	Bekostigingsbesluit Wet Primair Onderwijs
BRON	Basisregister Onderwijs
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
IB PO	Inrichtingsbesluit Wet Primair Onderwijs
JBRA	Jeugd Bescherming Regio Amsterdam
LPW	Leerplichtwet
LRV	Langdurig Relatief Verzuim
MAS	Methodische Aanpak Schoolverzuim
OKA	Ouder- en Kind Adviseur
OM	Openbaar Ministerie
RIO	Registratie Instellingen en Opleidingen (voorheen BRIN)
ROD	Register Onderwijsdeelnemers (voorheen BRON)
RV	Relatief Verzuim
SWV	Samenwerkingsverband van scholen
UVO	Uitvoerders Overleg
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VT	Veilig Thuis
WOT	Wet op het Onderwijs Toezicht
WPO	Wet Primair Onderwijs
ZBO	Zorgbreedte overleg

In de wet wordt gesproken over ouder(s)/verzorger(s). Voor de leesbaarheid hanteren wij in dit document hiervoor 'ouders'.

1 Organisatie

Leerplicht is onderdeel van de gemeente Amsterdam en georganiseerd in vijf teams. De leerplichtambtenaren werken vanuit drie teams die zijn verdeeld over de stad: team West, team Oost en team Noord-Zuid. Daarnaast is er nog een mbo-team en een team Kwaliteit en Informatie.

1.1 Wet- en regelgeving

De Leerplichtwet en de wetgeving voor Doorstroompunten vormen het kader waarbinnen de gemeente haar taken uitvoert. In deze wetten zijn rechten en plichten van ouders, leerlingen, scholen en leerplichtambtenaren vastgelegd, zoals:

- Ieder kind heeft recht op onderwijs.
- Ouders zorgen ervoor dat hun kind op een school staat ingeschreven. Als hun kind niet naar school kan komen, informeren zij de school hierover. Zie artikel 2 lpw.
- Scholen houden de aan- en afwezigheid van iedere bij hun ingeschreven leerlingen bij en stoppen hier pas mee bij uitschrijving. Als een leerling ongeoorloofd afwezig is, spreken zij de ouders hierop aan en als een leerling wettelijk verzuim heeft, melden zij dit aan de leerplichtambtenaar.
- Leerplichtambtenaren zien erop toe dat ouders en leerlingen zich aan de Leerplichtwet houden.
- De Inspectie van het onderwijs ziet erop toe dat de scholen zich aan de leerplichtwet houden.

1.1.1 De Leerplichtwet 1969

In de Leerplichtwet 1969 is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht. Voor alle leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen gelden de regels van de Leerplichtwet 1969!

De Leerplichtwet 1969 wordt in dit document verder aangeduid als Leerplichtwet.

1.1.2 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is een beschrijving van de werkzaamheden van de leerplichtambtenaar en de ketenpartners met betrekking tot de aanpak van schoolverzuim van leerplichtige leerlingen.

De MAS is opgesteld door het OM, de VNG, Halt, Ingrado en de Raad voor de Kinderbescherming vanuit een gezamenlijke visie. In deze visie wordt primair ingezet op preventie en (vrijwillige) jeugdhulp. De beschreven aanpak biedt, afhankelijk van de situatie, ruimte om gemotiveerd andere keuzes te maken. *'Pas toe of leg uit'* is het motto van de MAS.

In de MAS wordt onder andere ingegaan op de wettelijk taken van de leerplichtambtenaar en wordt het juridisch kader van de leer- en kwalificatieplicht beschreven.

De MAS wordt jaarlijks door de landelijke klankbordgroep en de landelijk werkgroep geëvalueerd en eventueel aangepast.

1.2 Functies binnen de gemeente Amsterdam

Binnen de leerplichtorganisatie bestaan de volgende functies: (senior) leerplichtambtenaar, leerplichtondersteuner, leerplicht assistent, adviseur kwaliteit en teammanager.

(Senior) leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar ziet er op toe dat wettelijke afspraken voor leerlingen tot 27 jaar worden nageleefd zoals deze zijn vastgelegd in de Leerplichtwet en de wetgeving voor Doorstroompunten.

Dat betekent dat de leerplichtambtenaar:

- er op toe ziet dat leerlingen tot 18 jaar bij een school staan ingeschreven totdat zij een startkwalificatie hebben;
- er op toe ziet dat jongeren van 18-27 jaar die nog geen startkwalificatie hebben, bezig zijn deze te halen;
- een onderzoek instelt als er een melding binnenkomt dat een leerling zonder toestemming van school weg blijft;
- samenwerkt met de school en andere partners om spijbelaars en uitvallers zo snel mogelijk weer naar school terug te laten keren, eventueel met hulp van een jeugdarts, een ouder-kind-centrum, de jeugdzorg of een andere instelling.

Leerplichtondersteuner

De leerplichtondersteuners verzorgen een deel van de administratie van de leerplichtambtenaren. Verder ontvangen zij de binnenkomende post, nemen de telefoon aan en maken afspraken voor de leerplichtambtenaren.

Leerplichtassistent

In opdracht van de leerplichtambtenaar gaan leerplichtassistenten op deurbezoek, om te controleren of een leerling thuis is.

Adviseur Kwaliteit en Informatie

Ondersteunen en faciliteren in de professionaliteit en de vakkundigheid van de leerplichtambtenaar. Bewaken een goede basiskwaliteit. We verzamelen data, analyseren data en geven gevraagd en ongevraagd advies aan interne of externe partners.

Teammanagers

De dagelijkse aansturing is in handen van teammanagers. Zij maken zo nodig met de school verbeterafspraken over leerplicht gerelateerde zaken.

1.3 De schoolcontroles

Sinds 1 januari 2012 ligt het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet door scholen bij de Inspectie van het Onderwijs.

De Inspectie heeft onder andere de wettelijke taak om toezicht te houden op de volgende onderwerpen:

- Handelt het hoofd conform artikel 13a (vakantieverlof wegens de specifieke aard van het beroep een der ouder), tweede lid, of artikel 14, derde lid, eerste volzin (vrijstelling geregeld schoolbezoek bij andere gewichtige omstandigheden tot en met 10 schooldagen),
- Voldoet het hoofd aan de verplichtingen, opgelegd in de artikelen 18, 21 en 21a (tijdig in- en afschrijvingen doorgeven en het tijdig melden van ongeoorloofd schoolverzuim),
- Verstrekt het hoofd bij de uitvoering van deze wet juiste of volledige inlichtingen.

De afdeling leerplicht heeft een signaalfunctie, zij vormen de verbinding tussen de leerplichtambtenaren en de Inspectie van het Onderwijs. Als deze constateert dat een school niet handelt conform de geldende wetgeving dan kan er een signaal worden afgegeven bij de Inspectie. Ook ouders kunnen een signaal afgeven in de signalenbox van de Inspectie.

2 In- en uitschrijvingen

Voor leerlingen tot 18 jaar geldt de Leerplichtwet: een kind is leerplichtig vanaf de eerste dag van de maand nadat het kind 5 jaar is geworden tot en met het schooljaar waarin het 16 jaar is geworden. Tot 18 jaar geldt de kwalificatieplicht: leerlingen zijn verplicht onderwijs te volgen totdat ze een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal niveau mbo 2, havo of vwo.

Op grond van de Leerplichtwet moet iedere leerplichtige en iedere kwalificatieplichtige leerling bij een school staan ingeschreven. De ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Daarnaast is in de Leerplichtwet bepaald hoe de school moet handelen bij de in- en uitschrijving van leerlingen.

In de wet wordt gesproken over afschrijven. In dit handboek hanteren we in plaats daarvan de term uitschrijven.

2.1 Wet- en regelgeving

2.1.1 Leerplichtwet

In de Leerplichtwet is bepaald wie verantwoordelijk is voor de inschrijving van een kind en wanneer de verplichting tot inschrijving en geregeld schoolbezoek begint en eindigt (artikelen 2, 3, 4, 5 en 15 van de Leerplichtwet).

Uitschrijving tot 18 jaar

Een uitschrijving van een leerling op verzoek van de ouders is alleen toegestaan:

- wegens inschrijving op een andere school (LPW art. 10);
- wanneer ouders aangeven dat zij naar het buitenland vertrekken (artikelen 5, 6 en 9 van de Leerplichtwet);
- wanneer er vrijstelling van inschrijving geldt op een van de in de LPW genoemde gronden (artikelen 5, 5a, 6, 7, 8, 9 en 15 van de Leerplichtwet).

Verwijdering

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is (zie hierboven), geldt als een verwijdering. Voorafgaand aan de uitschrijving heeft de school een aantal [verplichtingen](#).

Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), wordt gezien als een verwijdering. Zie hiervoor: [Hoofdstuk 8](#).

2.1.2 In- en uitschrijvingen via ROD

Het Register Onderwijsdeelnemers bevat in- en uitschrijvingsgegevens en examen- en diplomagegevens van scholen en instellingen. Scholen leveren deze gegevens aan bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) en DUO registreert deze gegevens in ROD.

In de wet is het volgende bepaald:

- De scholen geven de in- en uitschrijvingen van leerlingen via DUO door aan ROD;
- Zij melden in- en uitschrijvingen binnen 7 dagen (artikel 18 eerste lid van de Leerplichtwet);
- Via DUO worden de gegevens vanuit ROD binnen een week doorgegeven aan de gemeente.

Binnen 7 dagen

Voor de handhaving van de Leerplichtwet is het essentieel dat de gemeente snel op de hoogte is van de in- en uitschrijvingen. Vandaar dat de school in- en uitschrijvingen binnen 7 dagen (5 werkdagen) moet doorgeven.

De wetgever gaat er hierbij van uit dat het leerling administratiesysteem van de school altijd actueel is: zodra een in- of uitschrijving bekend is bij de school, wordt deze geregistreerd in de leerling administratie van de school. De school dient binnen 7 dagen de gegevens uit te wisselen met het Register Onderwijsdeelnemers (ROD).

Verdere informatie over het doorgeven van in- en uitschrijvingen is te vinden bij duo.nl/zakelijk.

2.1.3 Passend Onderwijs

Met de invoering van het [passend onderwijs](#) per 1 augustus 2014 is er voor scholen een [zorgplicht](#) indien een leerling schriftelijk wordt aangemeld die een ondersteuningsbehoefte heeft. De school beslist op basis van de aangeleverde gegevens of zij de ondersteuning kunnen bieden die de leerling nodig heeft. Kunnen zij geen invulling geven aan de ondersteuningsbehoefte dan hebben zij een zorgplicht om te zoeken naar een passende onderwijsplek, in eerste instantie binnen hun eigen [samenwerkingsverband](#).

Het Samenwerkingsverband Amsterdam Diemen vormt het 'loket' voor verwijzing van leerlingen naar het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4). De procedure voor verwijzing begint bij de onderwijs adviseurs van het Samenwerkingsverband. Via dit loket kan een [Toelaatbaarheidsverklaring](#) (TLV) worden afgegeven, waarmee de leerling kan worden ingeschreven op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. Meer informatie over de route van verwijzing is te vinden op de website www.svvamsterdamdiemen.nl.

Wet 'Versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs'

Op 17 juni 2024 is de wet 'Versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs' gepubliceerd in het Staatsblad. De wet bestaat uit drie onderdelen; Ouder- en jeugdsteunpunten in elk samenwerkingsverband (vanaf 1 januari 2025). Opname van het ondersteuningsaanbod in de schoolgids (vanaf 1 augustus 2025). Hoorrecht voor leerlingen over hun ontwikkelingsperspectief (vanaf 1 augustus 2025). De wet wil eraan bijdragen dat ouders en leerlingen sneller informatie over en steun bij passend onderwijs kunnen krijgen en dat leerlingen kunnen meepraten over hun eigen ontwikkeling en de ondersteuning die ze daarbij nodig hebben. De wet gaat in 2025 in werking. Bekijk alle informatie over [Wet Versterking positie ouders en leerlingen](#). [Het ouder- en jeugdsteunpunt](#): een nieuwe wettelijke taak voor samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

De zorgplicht geldt in een aantal gevallen niet:

- Als de school waar het kind is aangemeld vol is. Dat moet dan wel voor alle leerlingen gelden. Scholen mogen bijvoorbeeld niet een aanmelding weigeren omdat ze teveel kinderen met een beperking binnen de school of klas hebben.
- Indien de ouders weigeren de grondslag van de school te onderschrijven.
- Wanneer leerlingen bijvoorbeeld een taalachterstand hebben en extra ondersteuning nodig hebben om die achterstand in te lopen. Voor de bestrijding van achterstanden zijn middelen beschikbaar bij de scholen en de gemeenten.
- Bij aanmelding tot een instelling van cluster 1 of 2. Deze instellingen maken geen deel uit van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en hebben een eigen toelatingsprocedure.
- Een kind schrijft zich in op een ander niveau dan de oude school adviseert.

2.1.4 Kernprocedure Overstap PO-VO

Een goede overstap van de ene naar de andere school is erg belangrijk voor een succesvolle schoolcarrière. De rijksoverheid heeft hiervoor regelgeving opgesteld. Dit is vastgelegd in bijgaande [link](#). De Amsterdamse schoolbesturen hebben met de gemeente Amsterdam afspraken gemaakt over het proces van aanmelding en inschrijving op een andere school. Deze afspraken zijn vastgelegd in [Kernprocedure Overstap PO-VO](#).

2.1.5 Thuiszitters

De gemeente Amsterdam en het Samenwerkingsverband PO hebben afspraken gemaakt om (dreigende) thuiszitters en absoluut verzuimers (AV-ers) eerder in beeld te krijgen. Zie [paragraaf 5.12](#) Melden thuiszitters bij DUO.

2.2 Stappen school bij inschrijving

De school neemt bij inschrijving de volgende stappen:

1. De school vraagt onderwijskundige informatie over de leerling op bij de vorige school.
2. De school wisselt de gegevens binnen 7 dagen uit met het Register Onderwijs-deelnemers (ROD, voorheen BRON).

2.2.1 Start nieuwe schooljaar

Verschijnt de nieuwe leerling niet bij de start van het nieuwe schooljaar op school, dan neemt de school contact op met de ouders van de leerling. Daarnaast registreert en meldt de school het (luxe)verzuim binnen de wettelijke termijnen via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar. Zie [paragraaf 5.3](#) Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuimloket.

2.2.2 Onderwijs op andere locatie

Als de school een leerling inschrijft is de school verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Dit geldt ook als de leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school volgt. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

Meer informatie over het melden van verzuim staat in [Hoofdstuk 5](#) Melden van schoolverzuim.

2.3 Stappen school bij uitschrijving

Voordat de school een leerling uitschrijft, moet zij nagaan of dit wettelijk gezien mag en zij moet weten wat het vervolgtraject van de leerling is. Zie [paragraaf 2.1.1](#) Leerplichtwet.

Zie ook: <https://www.duo.nl/zakelijk/primair-onderwijs/leerlingenadministratie/uitschrijven-leerling.jsp>

1. Is bekend naar welke school de leerling zal gaan en per wanneer hij daar zal starten?
2. Zo ja, dan neemt de school contact op met de nieuwe school om na te gaan of de leerling daar inderdaad is ingeschreven en per wanneer de leerling daar zal starten.
3. Als de school ervan overtuigd is dat de leerling op een andere school is ingeschreven (de school heeft gecontroleerd waar de leerling staat ingeschreven en per wanneer hij daar zal starten, zie punt 2), dan schrijft de school de leerling uit op de laatste schooldag voordat de leerling naar de andere school gaat.

2.3.1 Geen vervolgschool

Als niet zeker is dat de leerling is ingeschreven op een andere school (de school is hiervan niet overtuigd), dan mag de school de leerling nog niet uitschrijven. Is de leerling toch vertrokken, dan meldt de school dit direct als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar. Zie **Hoofdstuk 5** Melden van schoolverzuim.

Het kan zijn dat ouders voor hun kind een vrijstelling van inschrijving hebben op basis van de Leerplichtwet (LPW art. 5, 5a en 15). Ook dan schrijft de school de leerling uit. De ouders van de leerling kunnen een vrijstelling bij de leerplichtambtenaar aanvragen.

2.3.2 Gedwongen schoolwisseling/overplaatsing is verwijdering

Het kan zijn dat een leerling vanwege een ernstig incident niet kan blijven op de huidige school. De leerling kan dan gedwongen worden overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur). In dat geval is sprake van een verwijdering. De stappen die school hierbij moet zetten staan in **paragraaf 8.3**. Stappen bij verwijderen.

2.4 Verhuizen binnen of buiten Nederland

Soms kiezen ouders ervoor om hun kind in het buitenland naar school te sturen, of het hele gezin verhuist naar het buitenland. Of het gezin verhuist binnen Nederland.

Wat moet de school dan doen?

Vóórdat school de leerling mag uitschrijven moet er duidelijkheid zijn over:

1. De datum: wat is de vertrekdatum en wanneer willen de ouders de leerling uitschrijven?
2. De nieuwe school: naar welke school gaat de leerling, in welk land en welke plaats?
3. De inschrijving op de nieuwe school: is de leerling daar al ingeschreven en wanneer zal de leerling daar starten?

Als de ouders aannemelijk maken dat hun kind op een andere school is ingeschreven (in Nederland of daarbuiten) en als de school hiervan overtuigd is (d.w.z. de school heeft gecheckt waar en per wanneer de leerling is ingeschreven), dan schrijft de school de leerling uit op de laatste schooldag voordat de leerling (naar het buitenland) vertrekt.

2.4.1 Nog niet uitschrijven, wel DUO-melden

Als de leerling vertrekt zonder dat ouders aannemelijk hebben gemaakt dat de leerling op een andere school is ingeschreven, dan schrijft de school de leerling nog niet uit. Dit betekent dat de leerling pas uitgeschreven mag worden als de nieuwe school bekend is!

De school meldt de afwezigheid van de leerling als ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.

Als de leerling niet op school komt en school heeft van derden vernomen dat het kind naar het buitenland is vertrokken, dan geldt: als de ouders dit niet zelf aan school hebben doorgegeven, blijft de leerling ingeschreven op school en school meldt de afwezigheid als ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.

Bij DUO geldt de volgende afspraak: als de school twijfels of zorgen heeft over een goede overstap naar de nieuwe school, dan schrijft zij de leerling pas uit na overleg met de leerplichtambtenaar.

Als school de leerling heeft uitgeschreven van school, maar hij of zij staat nog wel ingeschreven in Nederland, dan krijgt de leerplichtambtenaar hiervan automatisch een melding. Op basis hiervan stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in. Alle leerplichtige kinderen die in Nederland wonen, moeten immers naar school.

2.4.2 Maximaal één jaar in het buitenland naar school

Als een kind maximaal één jaar in het buitenland naar school zal gaan, dan kunnen de ouders hiervoor eenmalig een beroep doen op vrijstelling van inschrijving op een school in Nederland (artikel 5 onder c en artikel 9 van de Leerplichtwet). Dit moeten zij regelen via de leerplichtambtenaar.

Voldoen de ouders aan de eisen die de Leerplichtwet en de Wet basisregistratie personen hieraan stellen, dan ontstaat voor één jaar een vrijstelling van de inschrijvingsplicht op een school in Nederland. De Nederlandse school moet de leerling in dat geval uitschrijven (terwijl ouders hun kind ingeschreven kunnen laten in het bevolkingsregister van Nederland).

De Wet basisregistratie personen stelt in dit geval dat een jongere niet langer dan 8 maanden verblijft in het buitenland gedurende een kalenderjaar.

De leerplichtambtenaar zal aan de ouders een verklaring vragen waaruit blijkt dat de jongere is ingeschreven op de buitenlandse school en deze ook geregeld bezoekt.

2.5 Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland

Elk jaar worden er vrouwen en hun kinderen door hun man of ouder(s) in het buitenland achtergelaten. De gemeente Amsterdam vindt het belangrijk om inzicht te krijgen in de omvang van dit probleem en heeft de scholen gevraagd extra alert te zijn op signalen van gedwongen achterlating.

Van gedwongen achterlating kan sprake zijn als een leerling langdurig afwezig is (al dan niet met bericht van ouders), of als een leerling na de vakantie niet teruggekeerd is op school.

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan meldt de school deze afwezigheid als ongeoorloofd verzuim bij DUO-verzuim.
2. Bestaat op school het vermoeden van gedwongen achterlating, dan bespreekt de school dit met de leerplichtambtenaar en in het ZBO.
3. Bestaat op school het vermoeden van gedwongen achterlating, dan meldt school bij [Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland](#).

Veilig Thuis stelt een onderzoek in. Zij brengt de Dienst Basisinformatie (DBI) op de hoogte en vraagt DBI de kinderen niet uit te schrijven in verband met mogelijke gedwongen achterlating.

De Leerplichtwet blijft voor deze kinderen van kracht zolang zij in Nederland staan ingeschreven. De leerplichtambtenaar beoordeelt in samenspraak met Veilig Thuis of een proces-verbaal zinvol is.

2.5.1 Wanneer een DUO-melding?

- Bij vermoeden van achterlating geldt: zolang de leerling niet is teruggekeerd op school, meldt de school het verzuim wekelijks bij DUO-verzuim.
- Als het vermoeden van gedwongen achterlating daadwerkelijk is gemeld bij Veilig Thuis, doet de school na 4 wekelijkse meldingen een LRV-melding bij DUO-verzuim. Dit is een melding van langdurig relatief verzuim. Deze melding kan pas worden afgesloten als de leerling weer op school komt of als de leerling definitief bij de school wordt uitgeschreven. Zie [Hoofdstuk 5](#) Melden van schoolverzuim.

2.5.2 Wanneer uitschrijven?

- De school schrijft de leerling niet uit zolang het onderzoek van Veilig Thuis loopt.
- Veilig Thuis informeert de leerplichtambtenaar als uit het onderzoek blijkt dat de leerling wel of nog niet uitgeschreven kan worden.
- De leerplichtambtenaar brengt de school hiervan op de hoogte.

School en leerplichtambtenaar houden elkaar op de hoogte van de ontwikkelingen. De school informeert de leerplichtambtenaar als de leerling weer terug is.

Voor meer informatie kunt u terecht bij uw leerplichtambtenaar en bij:

- [Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland](#) tel. 0800 2000
- Direct contact voor professionals tel. 020 798 3798.

2.6 Nieuwkomers

Een nieuwkomer heeft recht op onderwijs!

Nieuwkomers zijn leerlingen die korter dan een jaar in Nederland wonen. Vaak beheersen deze leerlingen de Nederlandse taal onvoldoende om meteen regulier onderwijs te volgen.

Wat doet de school als een nieuwkomer wordt aangemeld?

1. Als een leerling als nieuwkomer bij de school wordt aangemeld, schrijft deze school de leerling in (= de stamschool).
2. De stamschool informeert zo spoedig mogelijk bij het Centraal Meldpunt Nieuwkomers op welke school plaats is voor de leerling in een nieuwkomersgroep.
3. Het Centraal Meldpunt Nieuwkomers geeft aan de stamschool door waar en wanneer de leerling in een nieuwkomersgroep kan starten.
4. Tot het moment van plaatsing in een nieuwkomersgroep, is de stamschool verantwoordelijk voor het verzorgen van onderwijs aan de leerling en voor het registreren en melden van verzuim.
5. Zodra de leerling kan starten in een nieuwkomersgroep, schrijft deze school de leerling in. De stamschool schrijft de leerling uit.

6. Na 1 jaar nieuwkomerstraject schrijft deze school de leerling weer uit. De stamschool schrijft de leerling weer in.

Voor meer informatie en contact zie: [Centraal Meldpunt Nieuwkomers](#)

3 Verzuimbeleid: Voorkomen en aanpakken van verzuim

Een goede relatie tussen school, leerlingen en ouders vormt de basis van een effectief verzuimbeleid. Alle partijen hebben hierbij hun eigen rol:

1. Ouders zorgen ervoor dat hun kind naar school gaat en zij informeren de school als hun kind afwezig is.
2. De school hanteert duidelijke regels bij het voorkomen en aanpakken van verzuim, zodat ouders en leerlingen, maar ook medewerkers van scholen weten waar zij aan toe zijn en wat er van hen wordt verwacht.

3.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geldt voor leerlingen jonger dan 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben. In de Leerplichtwet is het volgende bepaald:

- De jongere is verplicht het volledige onderwijsprogramma of het volledige programma van de combinatie leren en werken, te volgen dat door de school wordt aangeboden. De jongere voldoet aan deze verplichting, zolang hij geen les- of praktijktijd verzuimt [Leerplichtwet artikel 4](#)
- De directeur houdt aantekening van het verzuim van de leerlingen en hij vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd is, maar ook de reden van elk geoorloofd verzuim ([Memorie van toelichting Leerplichtwet 1969](#) en [Leerplichtregeling 1995 art. 2](#))

3.2 Schoolgids en voorlichting aan ouders en leerlingen

Het aanspreken van ouders en leerlingen op verzuim moet gebaseerd zijn op duidelijke regels. Ouders krijgen jaarlijks de schoolgids, op papier of via de website.

In de schoolgids staat duidelijk beschreven wat de school van ouders verwacht bij de schoolgang van hun kind. Er staat bijvoorbeeld in wat een ouder moet doen als een kind ziek is en hoe en wanneer verlof kan worden aangevraagd.

Ook staat beschreven hoe de verzuimaanpak op school is georganiseerd en wat ouders hierbij van school kan verwachten. Er staat bijvoorbeeld in welke maatregelen de school neemt bij te laat komen.

In de schoolgids benoemt de school welke (extra) zorg de school kan bieden, hoe dit is georganiseerd, welke instanties deel uitmaken van het zorgoverleg en welke taken zij hebben. Ook heeft de school opgenomen hoe zij omgaan met de veiligheid (o.a. pestprotocol).

De tekst in de schoolgids moet eenduidig zijn en overeenkomen met de praktijk.

3.3 Verzuim- en meldprotocol

Alle scholen hebben een actueel intern verzuim- en meldprotocol, waarin wordt beschreven welke medewerker welke actie onderneemt in geval van verzuim van een leerling:

- Welke medewerkers spelen een rol bij de verzuimaanpak?
- Hoe en door wie wordt verzuim bijgehouden?
- Welke medewerker heeft het overzicht van het verzuim van de leerlingen?
- Welke medewerker constateert wettelijk verzuim?
- Welke medewerker meldt het wettelijk verzuim via het DUO-verzuimloket bij de leerplichtambtenaar?
- Welke medewerker mailt het verzuimoverzicht en aanvullende informatie rondom het verzuim naar de leerplichtambtenaar?
- Wie vervangt een medewerker met verzuimtaken bij diens afwezigheid?

Verder wordt beschreven hoe de school handelt bij verzuim:

- Wat is de aanpak bij te laat komen en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat wordt verstaan onder frequent ziekteverzuim? Wat is de aanpak hierbij en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat doet de school bij beginnend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?
- Wat doet de school bij aanhoudend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?

Een voorbeeld van een intern verzuimprotocol PO vindt u op: www.amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

3.4 Zorgbreedte overleg

Goede samenwerking tussen de school, leerplichtambtenaar en zorgpartners voorkomt escalatie van problemen met en van leerlingen. Daarom is structureel en geregeld contact tussen school, leerplichtambtenaar en zorgpartners noodzakelijk.

Elke basisschool heeft hiervoor een zorgbreedte-overleg (ZBO) ingericht. Met de invoering van Passend Onderwijs is er een ontwikkeling dat er naast de ZBO's ook Rondetafelgesprekken plaatsvinden, waar ouders, school en hulpverleners met elkaar om de tafel gaan om gezamenlijk tot een plan te komen waarbij het recht op leren zoveel mogelijk wordt geborgd en voor de desbetreffende leerling maatwerk geboden wordt.

In het overleg tussen leerplicht, de interne begeleider van school en de ouder- en kind- adviseur (OKA) worden periodiek afspraken gemaakt over de samenwerking. De frequentie van deelname aan het ZBO door de leerplichtambtenaar maakt onderdeel uit van deze afspraken.

Deelnemers zorgbreedte-overleg

De leerplichtambtenaar maakt deel uit van het zorgbreedte-overleg (ZBO), evenals bijvoorbeeld de jeugdarts en de OKA. De OKA geeft ondersteuning en advies aan leerlingen, ouders en docenten, en verwijst zo nodig door naar gespecialiseerde hulpverleners. De OKA's werken vanuit een ouder- en kind team in de wijk.

Het gehele zorgbreedte-overleg is erop gericht om met de juiste zorg en begeleiding de schoolgang van de leerling te bevorderen. De taak van de leerplichtambtenaar binnen het zorgbreedte-overleg ligt op het vlak van het beoordelen van het verzuim en de afhandeling daarvan. De leerplichtambtenaar heeft hierbij de mogelijkheid om proces-verbaal op te maken. Dit is echter een uiterst middel. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp staat voorop.

De verschillende routes die de leerplichtambtenaar kan inzetten bij verzuim staan beschreven in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS).

Voor meer informatie over de zorgstructuur op school, zie de website www.swvamsterdamdiemen.nl (> passend onderwijs).

4 Registreren van verzuim

Schoolverzuim betekent: het niet aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school.

De verzuimregistratie geeft inzicht in het verzuim per leerling. Het is de basis voor elke actie die de school en de leerplichtambtenaar kunnen ondernemen om verzuim te verminderen en te voorkomen.

Op basis van de verzuimregistratie per leerling kan de school het verzuim op de juiste gronden en binnen de wettelijke termijnen aan de leerplichtambtenaar melden.

Op basis van de totale verzuimregistratie kan de school het schoolverzuim meten en haar verzuimbeleid zo nodig aanpassen.

4.1 Wet- en regelgeving

4.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geeft aan welke gegevens de school moet bijhouden over de aan- en afwezigheid van leerlingen:

- De directeur houdt aantekening van het verzuim van de leerlingen en vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd waren, maar ook de reden van elk geoorloofd verzuim (Memorie van toelichting Leerplichtwet 1969 en [Leerplichtregeling 1995 art. 2](#)).

4.1.2 Registreren verzuim

Om ongeoorloofd verzuim deugdelijk te administreren heeft elke school een registratiesysteem nodig. De inspectie verwacht van scholen dat zij een goed werkend systeem hanteren waarmee zij aan de wettelijke meldingsplicht kunnen voldoen. De inspectie ziet hierop toe.

4.1.3 Ontheffing van onderwijstijd

In een aantal situaties kan de school voor een individuele leerling afwijken van het minimum aantal uren onderwijstijd en de leerling een op maat gemaakt onderwijsprogramma aanbieden. Deze regeling is bedoeld voor leerlingen die vanwege lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kunnen. De school vraagt de ontheffing aan bij de onderwijsinspectie en die beslist hierover. De leerplichtambtenaar heeft hierbij geen rol.

Voor meer informatie, zie de website van de onderwijsinspectie: [Maatwerk in onderwijstijd](#)

De school is verantwoordelijk voor het registreren van de afwezigheid van de leerling tijdens de uren waarvoor ontheffing is verleend.

4.2 Inrichting van de verzuimregistratie

De verzuimregistratie moet een kloppend beeld geven van het verzuim per leerling, per lesuur en tijdens stage. Kloppend wil zeggen: de verzuimregistratie moet inzichtelijk, actueel, betrouwbaar en in overeenstemming zijn met het gerealiseerde les- en stagerooster.

Om aan deze voorwaarden te kunnen voldoen zijn de volgende aspecten belangrijk:

- De registratie is systematisch van opzet:
 - het is duidelijk hoe en hoe vaak geregistreerd wordt;
 - het is duidelijk wie hiervoor verantwoordelijk is;
 - er wordt eenduidig geregistreerd, volgens een afgesproken codering.
- Dit alles is beschreven in een intern verzuim- en meldprotocol (zie [paragraaf 3.3](#)).
- Dit protocol is geïmplementeerd binnen de school.
- De directie volgt en controleert het proces van registreren en zij stuurt dit zo nodig bij.

Verder geldt het volgende:

- De verzuimregistratie vindt minimaal dagelijks plaats.
- Er wordt onderscheid gemaakt in geoorloofd en ongeoorloofd verzuim.
- Bij geoorloofd verzuim wordt de reden aangetekend.
- Hierbij worden eenduidige verzuimcodes gebruikt (zie [paragraaf 4.3](#)).
- De verzuimregistratie geeft altijd een kloppend overzicht van het verzuim.

4.3 Soorten verzuim

De school moet het geoorloofde en het ongeoorloofde verzuim bijhouden en bij geoorloofd verzuim moet zij de reden aantekenen.

4.3.1 Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden, ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden: meer hierover staat in [paragraaf 5.5](#).

4.3.2 Ziekteverzuim: geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Bij zorgwekkend ziekteverzuim ([paragraaf 5.9](#)) kan de school besluiten om de jeugdarts in te schakelen.

Het kan zijn dat de jeugdarts constateert dat er geen medische reden is voor het verzuim terwijl het ziekteverzuim aanhoudt, zonder verdere verklaring of actie van de ouders.

In dat geval registreert de school het verzuim als ongeoorloofd verzuim, vanaf het moment dat de jeugdarts heeft verklaard dat er geen medische reden is voor het verzuim.

4.3.3 Verzuim dat is ingehaald

Sommige scholen hebben als strafmaatregel dat een leerling ongeoorloofde afwezigheid moet inhalen. Hierbij geldt: ook als de leerling de uren heeft ingehaald, mag de ongeoorloofde afwezigheid waarvoor de leerling wordt gestraft achteraf niet uit de verzuimregistratie worden gehaald! Zie verder [paragraaf 5.2](#).

4.3.4 Verzuim bij onderwijs op een andere locatie

De school van inschrijving is verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Dit geldt ook als de leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

4.3.5 Verzuim bij ontheffing van onderwijstijd

De inspectie van het onderwijs kan, op verzoek van de school, ermee instemmen dat voor een bepaalde leerling wordt afgeweken van de voorgeschreven onderwijsuren. Bijvoorbeeld omdat de leerling vanwege lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kan.

De afwezigheid van de leerling tijdens de lessen waarvoor ontheffing is verleend is geoorloofde afwezigheid.

- De school kan deze afwezigheid registreren als ‘afwezig wegens handelingsplan’.
- Voorwaarde is dat in het handelingsplan duidelijk beschreven staat waarom en welke lessen de leerling afwezig is.

4.3.6 Verzuim vanwege leerlingenvervoer

Het komt voor dat leerlingen verzuimen vanwege redenen die te maken hebben met het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer is geregeld in de [Amsterdamse Verordening Leerlingenvervoer](#).

In deze verordening, artikel 2, wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van de ouders: zij blijven verantwoordelijk voor het schoolbezoek van de leerling. Om te bepalen of verzuim vanwege leerlingenvervoer geoorloofd of ongeoorloofd is, moet duidelijk zijn waar de oorzaak ligt van het verzuim, bij de vervoerder of bij de ouders:

- Er is sprake van geoorloofd verzuim als de oorzaak ligt bij de vervoerder. Bijvoorbeeld als de bus van het leerlingenvervoer te laat komt of helemaal niet komt.
- Er is sprake van ongeoorloofd verzuim als de oorzaak niet ligt bij de vervoerder en als de ouders geen goede reden hebben voor het verzuim.
- Als ouders een kind thuis houden omdat er nog geen beslissing is genomen op de aanvraag voor bekostiging van het leerlingenvervoer, omdat de bekostiging is vervallen of omdat de aanvraag is afgewezen, is sprake van ongeoorloofd verzuim.

4.3.7 Aanbevolen verzuimcodes

Gebruik de juiste eenduidige codes

Een verzuimadministratie heeft als doel goed inzicht geven in de aanwezigheid van de leerlingen, om te signaleren en daar waar nodig op tijd te kunnen interveniëren. Er worden meestal codes voor gebruikt. Zoals bij alle codering geldt: des te meer codes en hoe groter de mate van detail hoe meer kans dat er misverstanden kunnen ontstaan. De meeste softwarepakketten staan diverse afkortingen toe.

A Aanwezig

Ongeoorloofde afwezigheid:

OA Ongeoorloofd afwezig

TL Te laat

Geoorloofde afwezigheid:

Z Ziek

D Dokter/tandarts/ortho etc.

- V Verlof (artikel 11f lpw)
- G Gewichtige omstandigheid (art 11g lpw)
- R Religieuze verplichting (art 11e lpw)

- S Schorsing
- VW Verwijdering

Definieer elke afkorting eenduidig en maak onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim zodat er geen misverstanden ontstaan. Een goede legenda kan hierbij helpen.

In [Hoofdstuk 5](#) leest u meer over het melden van verzuim en het vervolg hierop.

5 Melden van schoolverzuim

Schoolverzuim betekent: het niet aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school. Op grond van de Leerplichtwet zijn ouders verantwoordelijk voor het informeren van de school als hun leerplichtige kind afwezig is.

De wet maakt onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim: geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden; ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden.

In de wet is vastgelegd wanneer de school ongeoorloofd verzuim moet melden aan de leerplichtambtenaar.

5.1 Wet- en regelgeving

5.1.1 Leerplichtwet

Bij leerlingen in het basisonderwijs is de Leerplichtwet van toepassing. Hierin is het volgende vastgelegd:

Geregeld schoolbezoek

- Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek (artikel 2 van de Leerplichtwet).
- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd (artikel 4, tweede lid van de Leerplichtwet).
- Ouders moeten de school in kennis stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor (artikelen 11, 12 en 13 van de Leerplichtwet). Meer over verlof en vrijstelling staat in [Hoofdstuk 6](#).

Wettelijk verzuim melden

Over het melden van verzuim zegt de Leerplichtwet:

- Als een leerling zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim gedurende een periode van 4 opeenvolgende lesweken in totaal 16 uren les- of praktijktijd bedraagt, meldt de school dit onverwijld bij DUO-verzuim, zo mogelijk met opgave van de reden van het verzuim (artikel 21a van de Leerplichtwet).

5.1.2 Aanpak ziekteverzuim

Het is belangrijk dat ziekteverzuim vroegtijdig wordt gesignaleerd, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet. Zie [paragraaf 5.9.1](#):

- De school komt in actie als een leerling 7 schooldagen aaneengesloten of 4 keer in twaalf schoolweken ziek is gemeld.

5.1.3 Ouderbetrokkenheid

In Amsterdam is afgesproken dat de school de ouders tijdig informeert over de schoolgang en het verzuim van hun kind.

5.2 Actie school bij afwezigheid leerling

Als een leerling afwezig is, moet de school zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over de oorzaak van het verzuim van de leerling en aantoonbaar actie ondernemen om de leerling weer op school te krijgen. Deze acties moeten beschreven staan in het interne verzuimprotocol van de school. Zie [paragraaf 3.3](#).

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan:
 - I. neemt de school dezelfde dag contact op met de ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling.
 - II. Registreert de school het verzuim in het verzuimregistratiesysteem.
2. De school spreekt de ouders van de leerling aan op het verzuim van hun kind. Bij leerlingen van 12 jaar en ouder spreekt de school ook de leerling zelf aan.
3. De school maakt afspraken met de ouders over het verzuim, legt deze afspraken vast en ziet erop toe dat de afspraken nagekomen worden.
4. Houdt het verzuim aan, dan onderzoekt de school of de leerling extra ondersteuning of begeleiding nodig heeft (ouder- en kind adviseur, schuldhulpverlening etc.).
5. De school doet middels hun registratiesysteem één of meer meldingen in het DUO-verzuimloket bij ongeoorloofd verzuim van 16 uur lestijd binnen 4 aaneengesloten lesweken. Zie [paragraaf 5.3](#) en [paragraaf 5.4](#).
6. De school houdt per leerling een dossier bij van het verzuim van de leerling (geoorloofd en ongeoorloofd) en de inspanningen die de school heeft verricht om het verzuim aan te pakken (bv. afspraken met de ouders, kopieën van brieven, bespreking in ZBO, inzetten van ouder- en kind adviseur, jeugdarts, etc.).

5.3 Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuimloket

De school is verplicht om ongeoorloofd verzuim van 16 uur les- of praktijktijd binnen 4 opeenvolgende lesweken onverwijld (binnen 5 werkdagen) via DUO te melden bij de leerplichtambtenaar (artikel 21a van de Leerplichtwet).

Hierbij geldt:

- Voor het basisonderwijs komt 16 klokuren lestijd in de praktijk overeen met 5 dagdelen
- Onverwijld wil zeggen: binnen 5 werkdagen.
- School meldt wettelijk verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar. De softwarepakketten van de PO scholen zijn allemaal met een machinekoppeling aangesloten op het DUO-verzuimloket. Zo kunnen de PO-scholen verzuim van hun leerlingen rechtstreeks melden in hun verzuimregistratiepakket.

5.3.1 Stappen melding

1. School meldt het verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar. De scholen kunnen rechtstreeks melden vanuit hun verzuimregistratiesysteem.
2. School vermeldt hierbij om wat voor soort verzuim het gaat (zie [paragraaf 5.5](#)).
3. School mailt tegelijkertijd het verzuimoverzicht naar de leerplichtambtenaar van de school. De leerplichtambtenaar heeft een totaalbeeld van het verzuim van de leerling nodig om het verzuim goed te kunnen beoordelen. In het DUO-verzuimloket wordt slechts de uren ongeoorloofd verzuim weergegeven waarop de melding gebaseerd is.
4. Dit verzuimoverzicht moet zodanig zijn, dat de leerplichtambtenaar op basis hiervan het verzuim van de leerling kan beoordelen.
5. School geeft de leerplichtambtenaar aanvullende informatie rondom het verzuim:
 - de (vermoedelijke) reden van verzuim
 - de acties die de school heeft ondernomen
 - de reactie van de ouders en eventueel de leerling hierop
 - welke inzet de school verwacht van de leerplichtambtenaar

5.3.2 Ná de melding

- De school blijft ook na een DUO-melding inspanningen verrichten om het verzuim terug te dringen.
- Als een leerling na een verzuimmelding terug komt op school en vervolgens opnieuw 16 lesuren binnen 4 weken ongeoorloofd afwezig is, doet de school opnieuw een DUO-melding van relatief verzuim.
- Als een leerling na een verzuimmelding aaneengesloten ongeoorloofd afwezig blijft, moet de school wekelijks een herhaalmelding via DUO aan de leerplichtambtenaar doen.
- Na 4 weken aaneengesloten ongeoorloofde afwezigheid doet de school een melding in de categorie langdurig relatief verzuim (LRV-melding) en hoeft dan niet meer wekelijks de afwezigheid te melden. Bij terugkeer op school van de leerling vult de school de einddatum van het [LRV-verzuim](#) in.

Melden van verzuim is een wettelijke verplichting en staat los van de inspanningen door de school en de verzuimbehandeling van de leerplichtambtenaar. Door de leerling ingehaalde ongeoorloofde afwezigheid mag daarom achteraf niet uit de verzuimregistratie worden gehaald!

5.3.3 Asielzoekers en statushouders

Verzuim van de leerplichtige/kwalificatieplichtige asielzoekers, statushouders, leerlingen zonder BSN en expatleerlingen moet u ook melden volgens de wettelijke regels. Weet u niet zeker of u het verzuim van leerlingen moet melden, neem dan contact op met de leerplichtambtenaar.

5.4 Soorten verzuim in DUO-verzuimloket

De school meldt verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar en zij geeft in het DUO-verzuimloket aan wat voor soort verzuim het betreft.

Zij heeft hierbij de keuze uit één van de volgende verzuimsoorten:

16 uur in 4 weken: ongeoorloofd verzuim van 16 uren les of praktijktijd binnen 4 aaneengesloten lesweken. De school is verplicht dit verzuim voor leerplichtigen te melden en daarom wordt dit wettelijk verzuim genoemd.

Overig verzuim: regelmatig spijbelen en/of te laat komen. Dit kan minder zijn dan 16 lesuren binnen 4 lesweken. In de categorie Overig Verzuim is vanaf augustus 2018 binnen deze categorie een subcategorie voor het melden van langdurig ziekteverzuim (thuiszitters)

Luxe verzuim: ongeoorloofde afwezigheid doordat de leerling buiten de schoolvakanties om op vakantie gaat.

Langdurig Relatief Verzuim (LRV): ongeoorloofd aaneengesloten verzuim van 4 weken of langer.

5.5 Eerder melden mag!

De school kan en mag verzuim ook eerder via het DUO-verzuimloket melden onder het kopje overig verzuim, dus vóórdat er sprake is van ongeoorloofd verzuim van 16 lesuren binnen 4 lesweken. Bijvoorbeeld als er zorgen zijn over het verzuimgedrag van een leerling, of bijvoorbeeld in combinatie met geoorloofd verzuim, of als de maatregelen van de school geen effect hebben op het verzuim.

LET OP

Als school verzuim meldt van minder dan 16 lesuren binnen 4 lesweken, moet zij kunnen laten zien dat zij zelf inspanningen heeft verricht om het verzuim van de leerling aan te pakken.

Eerder melden kan bijvoorbeeld in het geval van:

- Ongeoorloofd verzuim van minder dan 16 lesuren binnen 4 lesweken:
 - met mogelijk problematische achtergrond;
 - of in combinatie met regelmatig te laat komen.
- Regelmatig te laat komen.
- Zorgwekkend ziekteverzuim (zie [paragraaf 5.9](#)).
- Twijfel bij ziekmeldingen.
- Verzuim rondom schoolvakanties (luxe-verzuim).
- Ongeoorloofd verzuim na afwijzing van een verlofaanvraag (luxe-verzuim).
- Vertrek naar het buitenland (zie [paragraaf 5.10](#)).
- Leerling is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen.

5.6 Wat gebeurt er na een melding?

5.6.1 Onderzoek leerplichtambtenaar

Wat er gebeurt na een melding schoolverzuim, is beschreven in de richtlijn Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). De MAS is opgesteld door ketenpartners betrokken bij schoolverzuim en beschrijft de werkzaamheden van de school, leerplichtambtenaar en betrokken ketenpartners m.b.t. schoolverzuim. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp staat bij de aanpak voorop.

5.7 Melden verzuim van leerling die elders onderwijs volgt

Wettelijk is het zo dat de school waar de leerling is ingeschreven (de stamschool) verantwoordelijk is voor het tijdig melden van ongeoorloofd verzuim in het DUO-verzuimloket. Wettelijk verzuim moet binnen 5 werkdagen via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar gemeld worden.

Als een leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de stamschool volgt, is het zaak dat de stamschool hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

Stappen school

1. De stamschool geeft aan de leerplichtambtenaar door dat de leerling (tijdelijk) een traject buiten de school volgt.
2. De stamschool spreekt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt af, hoe en wanneer zij op de hoogte wordt gesteld van wettelijk ongeoorloofd verzuim. Dit moet zo geregeld zijn dat de stamschool het verzuim binnen 5 werkdagen kan melden in het DUO-verzuimloket.
3. Zodra de locatie waar de leerling onderwijs volgt aan de stamschool doorgeeft dat er sprake is van wettelijk ongeoorloofd verzuim, meldt de stamschool dit verzuim in het DUO-verzuimloket.
4. In de DUO-melding geeft de stamschool aan op welke locatie de leerling onderwijs volgt.

5.8 Ziekteverzuim en DUO-melding

Het is belangrijk dat ziekteverzuim vroegtijdig wordt gesignaleerd, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet. Zo kunnen we ervoor zorgen dat de leerling zoveel en zo goed mogelijk weer naar school gaat. Een goede communicatie tussen ouders en school is hierbij erg belangrijk.

- Allereerst zijn ouders en school aan zet om het ziekteverzuim te laten eindigen. Van ouders mag een actieve houding verwacht worden om de juiste hulp voor hun kind in te zetten.
- School heeft een zorgplicht. Dat betekent dat school verplicht is om bij ziekteverzuim onderwijs op maat aan te bieden. De school stelt samen met de ouders en de leerling een plan op hoe aan het onderwijs inhoud en vorm wordt gegeven gedurende de ziekte. In Amsterdam kan het [advies en begeleidings centrum](#) de school [ondersteuning bieden](#).
- Als het niet duidelijk is in hoeverre de leerling belast kan worden met onderwijs, kan de belastbaarheid van de leerling onderzocht worden door de jeugdarts.

- Als leerling/ouders niet willen meewerken aan het [onderzoek naar belastbaarheid](#), kan de school haar zorgplicht niet nakomen. In dat geval zet de school het ziekteverzuim om in (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim (de school acht het ziekteverzuim ongeoorloofd).
- De school meldt dan het verzuim via DUO bij de leerplichtambtenaar met de toelichting van het verzuim.

5.8.1 Ziekteverzuimaanpak volgens MAZL

De [MAZL](#) methode kent duidelijke criteria en stappen (zie [Handboek MAZL](#)):

1. De school houdt het ziekteverzuim van de leerlingen nauwkeurig bij.
2. De school komt in actie als een leerling 7 schooldagen aaneengesloten of 4 keer in 12 schoolweken ziek is gemeld. De intern begeleider (IB-er) en of de jeugdarts heeft een verzuimgesprek met de leerling en ouders op school.
3. Als er een medisch advies nodig is verwijzen zij naar de jeugdarts. Het advies van een onafhankelijk arts vanuit een breed sociaal-medisch perspectief is soms nodig om alle achterliggende factoren in kaart te brengen en medische klachten correct te duiden.
4. De jeugdarts maakt met de leerling en ouders een plan van aanpak, dat ook met de school besproken wordt. Samen houden zij de vinger aan de pols.
5. Als leerling en ouders de afspraken niet nakomen, gaat het dossier alsnog naar de leerplichtambtenaar.

5.8.2 Scholen zonder ziekteverzuimproject

Scholen die geen gebruik maken van van de MAZL methode, wordt ook geadviseerd om bovenstaande criteria voor zorgwekkend ziekteverzuim te hanteren. Bij de aanpak van zorgwekkend ziekteverzuim is echter een grotere rol weggelegd voor de school zelf en in mindere mate voor de jeugdarts.

5.8.3 Wanneer een DUO-melding bij ziekteverzuim?

LET OP

In de volgende gevallen doet de school een DUO-melding:

- Leerling en ouders houden zich niet aan de afspraken die met de jeugdarts zijn gemaakt over terugkeer naar school en het ziekteverzuim houdt aan.
- Leerling en ouders verschijnen niet op het spreekuur van de jeugdarts en het ziekteverzuim houdt aan.
- De jeugdarts constateert dat er geen medische reden is voor het verzuim en het ziekteverzuim houdt aan, zonder verdere verklaring of actie van de ouders.
- In dit laatste geval registreert de school het verzuim als ongeoorloofd verzuim, vanaf het moment dat de jeugdarts heeft verklaard dat er geen medische reden is voor het verzuim.

Tegelijk met de DUO-melding informeert de school de leerplichtambtenaar over de (vermoedelijke) reden van verzuim, de acties die de school heeft ondernomen en de reactie van ouders hierop. De school informeert de ouders over de melding in het DUO-verzuimloket. De leerplichtambtenaar onderneemt actie, in samenspraak met de interne begeleider.

Als er ernstige zorgen zijn over de leerling wordt er door school een zorgmelding gedaan bij [Veilig Thuis](#).

5.10 Verzuim melden bij verhuizing binnen of buiten Nederland

Ouders moeten tijdig op de school van hun kind aangeven dat zij van plan zijn te gaan verhuizen. De school vraagt hen om de volgende informatie:

1. De datum: wat is de vertrekdatum en wanneer willen de ouders de leerling uitschrijven?
2. De nieuwe school: naar welke school gaat de leerling, in welk land en welke plaats?
3. De inschrijving op de nieuwe school: is de leerling daar al ingeschreven en wanneer zal de leerling daar starten?

In de [Beleidsregel](#) van de minister van OCW over verlof wordt voor een verhuizing maximaal 1 schooldag toegekend. Dit betekent dat ouders ruim vóór de verhuizing er voor moeten zorgen dat hun kind aansluitend op een nieuwe school geplaatst kan worden. Scholen moeten In- en uitschrijvingen van leerlingen binnen 7 dagen melden; zo is voor de leerplichtambtenaar inzichtelijk of leerlingen op een school staan ingeschreven of dat zij absoluut verzuimer zijn.

Wanneer een DUO-melding?

In het algemeen geldt: als de leerling is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, **moet** de school de afwezigheid in het DUO-verzuimloket melden als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim.

De school doet één of meerdere DUO-meldingen:

- Als de ouders aangeven dat hun kind naar het buitenland is vertrokken, **zonder dat** zij aannemelijk hebben gemaakt dat hun kind op een buitenlandse school is ingeschreven.
- Als de leerling niet op school komt en school van derden heeft vernomen dat het kind naar het buitenland is vertrokken.
- Als de leerling langdurig afwezig is en de school heeft een vermoeden van gedwongen achterlating.

In al deze gevallen mag de school de leerling **nog niet uitschrijven**, tenzij de leerplichtambtenaar hiervoor toestemming geeft. Meer over de stappen bij uitschrijving: zie [paragraaf 2.3](#).

Zolang de leerling op school ingeschreven is en deze niet bezoekt meldt school wettelijk verzuim via het DUO-verzuimloket: zie [paragraaf 5.3](#).

5.11 Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Vanaf 1 juli 2013 is elke organisatie verplicht om een Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld te hebben. Hierin staan de stappen beschreven die school moet zetten bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Sinds 1 januari 2019 is de verbeterde Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling van kracht. Leraren, mentoren, zorgcoördinatoren, IB'ers, leerlingbegeleiders, pedagogen en directie/bestuurders moeten vanaf die datum niet alleen kennis hebben genomen van de verbeterde Meldcode maar ook in staat zijn ermee te werken.

Bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld volgt de school de stappen van de meldcode.

Meer informatie over de meldcode vindt u op de website van [Veilig Thuis](https://veiligthuis.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld) of rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld

5.12 Melden thuiszitters bij DUO

Een leerling die 4 weken of langer aaneengesloten verzuimt, geldt als een thuiszitter. Van scholen wordt verwacht dat zij thuiszitters signaleren en tijdig melden bij leerplicht. Dat geldt ook voor thuiszitters die ziek zijn gemeld.

De scholen hebben 2 mogelijkheden om hun thuiszittende leerlingen via DUO bij de leerplichtambtenaar te melden:

Het Samenwerkingsverband PO [speelt hierin een belangrijke rol](#). Betrek de coördinator van het SWV bij de gemaakte afspraken, zij doet de coördinatie van de thuiszitters namens het SWV PO. Dat geldt ook voor thuiszitters die ziek zijn gemeld.

5.12.1 LRV-melding

Deze melding van langdurig relatief verzuim kan door de school worden gedaan na 4 weken volledige afwezigheid van de leerling. De LRV-melding wordt door de school gedaan als er sprake is van 4 weken aaneengesloten ongeoorloofd verzuim.

- er is sprake van onwil bij ouders of leerling om het aangeboden onderwijs te volgen of te accepteren.
- ouders en/of leerlingen werken niet mee aan een benodigde schoolwisseling waardoor de leerling thuis komt te zitten.
- de reden van afwezigheid van de leerling is niet bekend.
- DUO geeft aan dat in de categorie LRV ook de leerlingen die op een wachtlijst staan gemeld behoren te worden. Het is immers 'ongeoorloofd' om leerplichtige leerlingen op een wachtlijst thuis te laten zitten i.p.v. hen een passende plek aan te bieden.

5.12.2 Langdurig ziek-melding

DUO breidt nu ook de mogelijkheden uit om langdurig zieke kinderen die ingeschreven staan op een school en thuis zitten te melden. Na augustus 2018 kan de school in geval van langdurig ziek, een melding 'Overig Verzuim' doen.

Zie op de website van DUO bij de beslisboom [Welk type verzuim moet de school melden?](#)

5.12.3 Begin- en einddatum thuiszitten

Zowel bij de LRV- melding als bij de langdurig-ziek-melding is de begindatum van het verzuim de datum waarop de leerling thuis kwam te zitten. Zodra de leerling weer naar school komt, kan de einddatum van het verzuim/ het thuiszitten worden ingevuld. Door dit nauwgezet te doen is het mogelijk om de thuiszitters die ingeschreven staan op de scholen te monitoren en knelpunten te signaleren.

6 Vrijstelling geregeld schoolbezoek

Ouders zorgen ervoor dat hun kind geregeld naar school gaat. Leerlingen mogen nooit zonder reden van school wegblijven.

In de Leerplichtwet staat wanneer een leerplichtige leerling de school niet kan of hoeft te bezoeken. Er zijn 2 soorten vrijstellingen:

- vrijstelling van geregeld schoolbezoek: extra verlof
- vrijstelling van inschrijving: de leerling hoeft niet bij een school te staan ingeschreven.

Dit hoofdstuk behandelt daarnaast extra verlof en Maatwerk in Onderwijstijd.

Uitgangspunten bij het verlenen van verlof zijn:

- de gronden voor verlof betreffen veelal situaties buiten de wil van de ouders of leerplichtige om;
- het verlof wordt alleen gegeven als daarmee een onredelijke situatie kan worden vermeden en het verlof wordt altijd zo kort mogelijk gehouden.

Extra verlof, vrijstelling van inschrijving of ontheffing?

Er zijn verschillende regelingen op basis waarvan de leerling de school niet hoeft te bezoeken: vrijstelling van geregeld schoolbezoek, vrijstelling van inschrijving en ontheffing van de onderwijstijd. Wat is het verschil?

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek: extra verlof

In een aantal situaties zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind. Dit is geregeld in de Leerplichtwet, artikel 11. Meer hierover leest u in dit hoofdstuk.

Vrijstelling van inschrijving

Ook dit is geregeld in de Leerplichtwet, artikel 5. Een kind met een vrijstelling van inschrijving hoeft niet bij een school ingeschreven te staan, bijvoorbeeld omdat hij/zij vanwege lichamelijke of psychische redenen niet in staat is om onderwijs op een school te volgen. Hierover beslist de leerplichtambtenaar. Als ouders hier vragen over hebben, verwijst de school hen naar de leerplichtambtenaar.

Ontheffing van de voorgeschreven onderwijstijd

Scholen bieden een onderwijsprogramma aan dat moet voldoen aan de voorgeschreven onderwijstijd. De school kan voor de individuele leerling een ontheffing van deze voorgeschreven onderwijstijd aanvragen en deze leerling een op maat gemaakt onderwijsprogramma aanbieden. Bijvoorbeeld omdat de leerling vanwege lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet aan het volledige onderwijsprogramma op school kan voldoen.

De bevoegdheid om af te wijken van de onderwijstijd van een leerling ligt bij de scholen en de controle hierop bij de [IvhO](#). De leerplichtambtenaar heeft hierin geen rol. Voor meer informatie, zie de website van de inspectie van het onderwijs: [Maatwerk in onderwijstijd](#).

De [Beleidsregel Maatwerk in onderwijstijd](#) (op diezelfde webpagina) regelt onder welke voorwaarden afwijking van de onderwijstijd is toegestaan en aan welke aanvullende criteria scholen moeten voldoen.

Ziekte: vrijstelling of ontheffing?

Als een kind vanwege ziekte niet het volledige onderwijsprogramma kan volgen, zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind. Dit is geregeld in de Leerplichtwet en in dat geval hoeft de school geen ontheffing van de voorgeschreven onderwijstijd aan te vragen (zie ook de [Beleidsregel Maatwerk in onderwijstijd](#) van de onderwijsinspectie).

Rol van de school

In alle gevallen dat een leerling die is ingeschreven op school niet het volledige onderwijsprogramma kan volgen, heeft de school de volgende verplichtingen:

- De school blijft verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs
- Afhankelijk van de situatie vraagt de school ontheffing van de onderwijstijd aan bij de inspectie, of zij registreert de leerling als geoorloofd afwezig (waarbij de reden van de geoorloofde afwezigheid bij de school bekend is)
- De school geeft aan welk onderwijs of welke ondersteuning wordt geboden buiten school
- De school geeft aan hoe de leerling weer toegroeit naar het volledige aantal uren onderwijstijd op school
- De school doet dit in samenspraak met de ouders.

Het doel blijft volledige terugkeer in het onderwijs. Als de leerplichtambtenaar ervan op de hoogte is dat de leerling niet het volledige onderwijsprogramma volgt, kan hij/zij erop toezien dat de leerling wel onderwijs volgt gedurende het aantal uren dat hij daartoe in staat is. Daarom is het zinvol als de school de leerplichtambtenaar informeert als een leerling langdurig ziek is of een ontheffing van de voorgeschreven onderwijstijd heeft.

6.1 Wet- en regelgeving

6.1.1 Leerplichtwet

Geregeld schoolbezoek

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat een leerling de school geregeld moet bezoeken:

- Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek (artikel 2 van de Leerplichtwet).
- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd (artikel 4 van de Leerplichtwet).
- Ouders moeten de school in kennis stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor (artikelen 11, 12 en 13 van de Leerplichtwet).

Vrijstelling geregeld schoolbezoek - verlof

In de volgende situaties zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind (artikel 11 van de Leerplichtwet):

- als de school of de instelling gesloten of het onderwijs geschorst is;
- als het bezoeken van de school of de instelling door uitzonderlijke omstandigheden verboden is;
- als de leerling bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school of instelling is ontzegd;
- wegens ziekte van de leerling;
- wegens vervulling van plichten van de leerling die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging;
- als het gezin wegens de specifieke aard van het beroep van een van de ouders slechts buiten de schoolvakanties op vakantie kan;
- wegens andere gewichtige omstandigheden.

In de artikelen 12 t/m 14 van de Leerplichtwet staan hierbij aanvullende bepalingen:

Ziekte

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens ziekte, als het hoofd daarover binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering is geïnformeerd, zo mogelijk met opgave van de aard van de ziekte (artikel 12 van de Leerplichtwet) en [paragraaf 6.2](#).

Godsdienst of levensovertuiging

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging. Dit kan alleen als het hoofd daarover 2 dagen vóór de verhindering is geïnformeerd (artikel 13 van de Leerplichtwet) en [paragraaf 6.3](#).

Vakantie vanwege aard beroep ouders

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling voor vakantie wegens de specifieke aard van het beroep van één van de ouders. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.
- Het hoofd kan dit verlof slechts eenmaal voor ten hoogste 10 dagen per schooljaar verlenen en niet in de eerste 2 lesweken van het schooljaar (artikel 13a van de Leerplichtwet).

Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.1.2](#) en [paragraaf 6.4](#).

Andere gewichtige omstandigheden

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens andere gewichtige omstandigheden. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.
- Als geen verlof gevraagd is, kan het hoofd alsnog verlof verlenen, als hem binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering de redenen worden meegedeeld.
- Als verlof wordt gevraagd wegens gewichtige omstandigheden voor 10 schooldagen of minder, dan beslist de directeur. Bij een aanvraag voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar, dan beslist de leerplichtambtenaar (artikel 14 van de Leerplichtwet).

Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.1.2](#) en [paragraaf 6.5](#).

Jonger dan 6 jaar

Een kind is leerplichtig vanaf de 1^e dag van de maand nadat het kind 5 jaar is geworden. Over het schoolbezoek van leerlingen die nog geen 6 jaar zijn, zegt de Leerplichtwet (LPW art. 11a):

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling van schoolbezoek voor ten hoogste 5 uren per week.
- Hiernaast kan het hoofd, op verzoek van de ouders, nogmaals ten hoogste 5 uren per week vrijstelling van schoolbezoek verlenen.

6.1.2 Beleidsregel verlof van OCW

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een beleidsregel vastgesteld voor de uitleg van de termen ‘specifieke aard van het beroep’ en ‘andere gewichtige omstandigheden’. De volledige tekst van deze beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtenscholen onder het kopje Verlof.

Aandachtspunten bij verlofaanvragen

- De school vermeldt in de schoolgids wanneer en hoe ouders verlof voor hun kind kunnen aanvragen.
- Ouders dienen een verlofaanvraag schriftelijk en binnen een redelijke termijn in bij het hoofd van de school. Deze termijn is zodanig dat de school voldoende tijd en gelegenheid heeft om de aanvraag zorgvuldig te beoordelen en af te handelen. De school bepaalt wat hiervoor een redelijk termijn is en informeert de ouders hierover.
- Gaat het om een acute situatie waardoor de leerling niet naar school kan komen, dan kan de directeur hiervoor achteraf verlof verlenen. Ouders informeren de directeur hierover dan wel binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering.
- Als de aanvraag niet binnen een redelijke termijn is ingediend, beargumenteert de aanvrager waarom dit niet is gebeurd.
- Een aanvraag voor verlof wordt, voor zover redelijkerwijze mogelijk, vergezeld van bewijsstukken, waaruit blijkt dat het een situatie betreft buiten de wil van de ouders of leerplichtige om.
- De afhandeling van alle verlofaanvragen door de directeur wordt zorgvuldig geadministreerd.
- De directeur kan advies vragen aan de leerplichtambtenaar, maar de directeur blijft zelf verantwoordelijk voor de genomen beslissing bij verlof van maximaal 10 schooldagen.

LET OP

Als er meer kinderen uit een gezin leerplichtig zijn en verschillende scholen bezoeken, neemt de directeur voordat hij/zij een beslissing neemt, contact op met de andere school/ scholen. Dit om te voorkomen dat er door verschillende scholen anders wordt besloten op dezelfde verlofaanvraag.

Aandachtspunten bij besluiten van de directeur

Bij het behandelen van verlofaanvragen moet de school een zorgvuldige procedure toepassen. In de Algemene Wet Bestuursrecht zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van de directeur (als bestuursorgaan) moeten voldoen:

- Volgens de Leerplichtwet heeft het hoofd van de school de bevoegdheid tot het toekennen of afwijzen van verlof. Als de directeur de afhandeling van verlofaanvragen heeft gemandateerd, dan moet dit in een schriftelijk mandaatbesluit zijn vastgelegd;
- Het besluit op een verlofaanvraag wordt gegeven binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag (uiterlijk binnen 8 weken);
- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van reden aan de ouders meegedeeld;
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien;
- In het besluit worden ouders erop gewezen dat zij binnen 6 weken bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing;
- Het bevoegd gezag neemt zo spoedig mogelijk (uiterlijk binnen 6 weken) na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit, of binnen 12 weken indien zij advies vraagt aan de bezwaarschriftencommissie;
- De ouders moeten in de gelegenheid zijn gesteld om te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

De afdeling Leerplicht heeft formulieren ontwikkeld voor het aanvragen van verlof. Deze voldoen aan deze voorwaarden als zij volledig zijn ingevuld.

De verlofformulieren vindt u op de amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

6.2 Verlof wegens ziekte van de leerling

- Bij verlof wegens ziekte volstaat een mededeling van de ouders.
- De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren als hun kind ziek is.
- Ter ondersteuning en bij zorgen kan de school waar de leerling staat ingeschreven, een beroep doen op de jeugdarts van de GGD. Zie [paragraaf 5.9](#) ziekteverzuim en DUO-melding. Voor leerlingen die slechts (tijdelijk) gedeeltelijk onderwijs kunnen volgen, omdat zij naast het onderwijs ook zorg behoeven, kan met ingang van 1 augustus 2018 door het bevoegd gezag ontheffing onderwijstijd worden aangevraagd bij de inspectie van het onderwijs.

6.3 Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging

Op grond van artikel 11e lpw is in bepaalde gevallen vrijstelling van schoolbezoek vanwege godsdienst of levensovertuiging mogelijk. De vrijstelling is bedoeld om plichten voortvloeiend uit religie of levensovertuiging te kunnen vervullen en is afgeleid van artikel 6 van de Grondwet.

Wanneer een kind 'plichten moet vervullen voor zijn/haar religie of levensovertuiging' kan het hiervoor verlof krijgen onder de volgende voorwaarden:

- De vrijstelling geldt voor één dag, namelijk de dag waarop de plicht vervuld moet worden.
- Indien er vanuit de religie of levensovertuiging een bandbreedte bestaat van meerdere dagen waarbinnen de plicht vervuld kan worden, dan dient dit zo mogelijk op een niet-schooldag gedaan te worden.

- Een aanvraag voor extra vrije dagen om een religieus feest in het thuisland te vieren wordt door de directeur van de school afgewezen; vrije dagen zijn alleen toegestaan voor de religieuze feestdag zelf, de rest zou extra vakantie zijn.
- Een reisdag voorafgaand of na het vervullen van de plicht in het buitenland is geen geldige reden voor een beroep op vrijstelling in verband met gewichtige omstandigheden (art 11g lpw). De verplichting kan in beginsel immers ook in Nederland worden uitgevoerd.
- Een beroep op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging kan slechts worden gedaan indien daarvan uiterlijk twee dagen vóór de verhindering aan het hoofd van de school kennis is gegeven.
- De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren over dit soort verlof en wat de regels hierbij zijn.
- Ook tijdens toetsen en examens kan een school een kind niet verplichten om op school te zijn op een verplichte (feest)dag van de levensbeschouwing. De school bepaalt wel zelf wanneer toetsen of examens kunnen worden ingehaald.

Hierbij wordt opgemerkt:

- De exacte data van de Islamitische religieuze dagen zijn pas kort van te voren bekend en verschillen per land, dit in verband met de stand van de maan in de diverse thuislanden.
- Een leerling krijgt geen verlof voor carnaval, omdat dit, ondanks de religieuze oorsprong geen religieuze dag is. Carnaval duurt van vrijdag- tot dinsdagavond en binnen deze periode zijn er voldoende mogelijkheden om na schooltijd iets voor schoolkinderen te organiseren.

Voor de volgende religieuze dagen verleent de school na correcte melding in ieder geval verlof. Bij de religieuze dagen staan geen data. Verreweg de meeste religieuze dagen hebben geen vaste datum.

Christelijke religieuze dagen

De katholieke religieuze dagen zijn al vervat in de wettelijk vastgelegde schoolvakanties en vrije dagen. De protestantse en anglicaanse godsdienst hebben geen religieuze dagen die daarvan afwijken. Er zijn echter wel andere christelijke stromingen die op andere momenten religieuze verplichtingen kennen.

Islamitische religieuze dagen

Het Suikerfeest (1 dag) heeft geen vaste datum. De Islamitische kalender loopt niet synchroon met de Christelijke jaartelling daardoor verschuift de 'maand' ramadan elk jaar. Het Suikerfeest valt dus elk jaar op een andere dag. Bovendien zijn er verschillende interpretaties voor de datum van het Suikerfeest bij de verschillende moslimgemeenschappen, ook in ons land. Ouders kunnen vooraf kiezen uit 2 mogelijke dagen, de leerling mag 1 dag afwezig zijn.

Het Offerfeest (1 dag) valt op de 10de dag van de bedevaartsmaand van de moslims.

Joodse religieuze dagen

Dagen waarop men niet mag werken, dragen, schrijven, etc.:

Het Joods Nieuwjaar (2 dagen), de Grote Verzoendag (1 dag), het Loofhuttenfeest (2 dagen), het Slotfeest (2 laatste dagen), de Kleine Verzoendag (1 dag), het feest van Esther (1 dag), het Paasfeest (de eerste twee en de laatste twee dagen) en het Wekenfeest (2 dagen).

Orthodoxe religieuze dagen

Paasmaandag, Hemelvaartsdag en pinkstermaandag, voor de jaren waarin het orthodox paasfeest niet samenvalt met het katholieke paasfeest.

Chinese religieuze dag

Chinees Nieuwjaar.

Hindu religieuze dagen

Navratri (1 dag), Diwali (1 dag), Maha Shivratri (1 dag), Holifeest (1 dag), Krishna Janamashtmi (2 dagen).

6.4 Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders (art. 11f lpw)

Ouders van schoolgaande kinderen moeten zich houden aan de vakantieperiodes die de school vaststelt. Sommige ouders oefenen echter een beroep uit waardoor het voor hen niet mogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties twee aaneengesloten weken met hun kinderen op vakantie te gaan. In dit geval kunnen de ouders maximaal één maal per schooljaar bij het hoofd van de school o.g.v. art 11.f van de LPW vakantie-verlof voor uiterlijk 10 dagen aanvragen vanwege de specifieke aard van het beroep van één van de ouders.

6.4.1 Uitleg ‘specifieke aard van het beroep’

De [beleidsregel van OC&W](#) zegt over het begrip ‘specifieke aard van het beroep’: hierbij dient voornamelijk te worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden, resp. werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdrukte kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen. Het moet redelijkerwijs te voorzien zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende.

De volledige tekst van deze beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

6.4.2 Aandachtspunten

- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#).
- Ouders moeten het besluit van de directeur afwachten voordat zij op vakantie gaan.
- De directeur mag maar eenmaal en voor ten hoogste 10 schooldagen per schooljaar vakantieverlof verlenen.
- Vakantieverlof mag alleen worden verleend, als het voor ouders vanwege hun beroep niet mogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken met hun kinderen op vakantie te gaan.
- Vakantieverlof mag niet worden verleend in de eerste 2 lesweken van het schooljaar.

6.5 Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden. Art. 11g LPW

De beleidsregel van OCW zegt over het begrip ‘andere gewichtige omstandigheden’: dit zijn omstandigheden die buiten de wil of invloedssfeer van de ouders of leerling zijn gelegen.

De volledige tekst van de beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtenscholen onder het kopje Verlof.

In het algemeen geldt:

- de gronden voor verlof betreffen situaties buiten de wil van ouders of leerplichtige om;
- het verlof wordt alleen gegeven als daarmee een onredelijke situatie wordt vermeden;
- het verlof wordt altijd zo kort mogelijk gehouden.

6.5.1 Geen geldige redenen voor verlof

In de volgende gevallen wordt in ieder geval geen extra verlof gegeven:

- familiebezoek in het buitenland;
- goedkope tickets in het laagseizoen;
- omdat tickets al gekocht zijn of omdat er geen tickets meer zijn in de vakantieperiode;
- vakantiespreiding;
- verlof voor een kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn;
- eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdrukte;
- samen reizen/in konvooi rijden door bijvoorbeeld de Balkan;
- kroonjaren;
- sabbatical;
- wereldreis/verre reis

Wereldreis

Tot in 2017 heeft de afdeling Leerplicht van de gemeente Amsterdam, als pilot, afspraken gemaakt met school en ouders die met leerplichtige kinderen op wereldreis wilden. De pilot is stopgezet na overleg met de inspectie: De Amsterdamse afspraak is in strijd met wet- en regelgeving. Dat betekent dat verzoeken van ouder hiervoor afgewezen worden op grond van de Leerplichtwet en de betreffende beleidsregel van het Ministerie.

6.5.2 Periode verlof

Voor onderstaande situaties heeft de minister van OCW aangegeven hoeveel dagen verlof kan worden gegeven. Hierbij geldt dat het totaal aantal dagen waarvoor de directeur verlof kan geven, niet meer mag zijn dan 10 schooldagen per schooljaar.

- Voor verhuizing: maximaal 1 schooldag.
- Voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen, voor zover dit niet buiten de lessen kan geschieden: maximaal 10 dagen.
- Voor het bijwonen van het huwelijk van bloed- of aanverwant t/m de 3^e graad:
 - in Nederland maximaal 2 schooldagen als er ver gereisd moet worden, anders maximaal 1 dag;
 - in het buitenland maximaal 5 schooldagen.
- Bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- of aanverwant t/m de 3^e graad: maximaal 10 schooldagen.
- Bij overlijden van bloed- of aanverwant:
 - in de 1^e graad maximaal 5 schooldagen;
 - in de 2^e graad maximaal 2 schooldagen;
 - in de 3^e en de 4^e graad maximaal 1 schooldag;
 - in het buitenland: 1^e t/m 4^e graad maximaal 5 schooldagen.
- Bij 25-, 40- of 50-jarig ambtsjubileum en het 12^{1/2}-, 25-, 40-, 50- en 60-jarig huwelijksjubileum van ouder of grootouders: maximaal 1 schooldag.
- Voor andere naar het oordeel van het hoofd van de school/instelling gewichtige omstandigheden: maximaal 10 schooldagen.

6.5.3 Aandachtspunten bij maximaal 10 dagen (art. 11g lpw)

Bij verlof voor 10 schooldagen of minder beslist de directeur van de school.

- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#).
- Verlof vanwege gewichtige omstandigheden kan ook worden toegekend in de eerste 2 weken na de zomervakantie. Hier moet echter terughoudend mee worden omgegaan.

6.5.4 Aandachtspunten bij meer dan 10 dagen (art. 11g lpw)

- Bij verlof voor meer dan 10 schooldagen beslist de leerplichtambtenaar.
- Het maakt hierbij niet uit of het gaat om verlof voor een periode van meer dan 10 schooldagen in één keer, of om de situatie waarin door een nieuwe aanvraag de 10-dagen-grens wordt overschreden.
- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#).
- De ouders dienen een verlofaanvraag voor meer dan 10 dagen in bij de directeur, zodat de directeur op de hoogte is.
- De directeur zorgt dat de verlofaanvraag zo snel mogelijk wordt doorgestuurd naar de leerplichtambtenaar.
- De leerplichtambtenaar neemt een besluit nadat hij/zij de aanvrager en de directeur van de school heeft gehoord.

6.6 Verlofformulieren

Op amsterdam.nl/leerplichtensholen vindt u twee verlofformulieren die aan de wettelijke eisen voldoen:

- Het aanvraagformulier voor verlof vanwege gewichtige omstandigheden.
- Het aanvraagformulier voor vakantieverlof vanwege de aard van het beroep van de ouders.

7 Schorsen

Ernstige incidenten kunnen aanleiding zijn tot een verregaande strafmaatregel: schorsing, het tijdelijk uitsluiten van bepaalde onderwijsactiviteiten.

In de WPO is het middel schorsing met de invoering van passend onderwijs opgenomen in artikel 40c.

In de praktijk spreken scholen soms over ‘interne schorsing’ of ‘time out’. Voor al deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

7.1 Wet- en regelgeving

7.1.1 Wet op het Primair Onderwijs

De [WPO art. 40c](#) zegt over schorsing:

- Het bevoegd gezag (of een daartoe gevolmachtigde persoon) kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
- Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt.
- Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

7.1.2 Zorgvuldige procedure

Als besloten wordt tot een schorsing, moet hiervoor een zorgvuldige procedure worden toegepast. In de Algemene Wet Bestuursrecht zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van de directeur (als bestuursorgaan) moeten voldoen:

- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan ouders en leerling meegedeeld.
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien.
- In het besluit worden ouders en leerling erop gewezen dat zij bij de directeur schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing.
- De directeur neemt zo spoedig mogelijk na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.
- Ouders en leerling moeten in de gelegenheid zijn gesteld om opnieuw te worden gehoord en zij hebben kennis kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

7.1.3 Informeren leerplichtambtenaar bij schorsing > dan 1 dag

In Amsterdam is afgesproken dat de school bij een schorsing van meer dan één dag naast de inspectie, ook de leerplichtambtenaar informeert.

7.2 Wanneer schorsen?

De schorsing kan opgelegd worden als corrigerende strafmaatregel, die toegepast wordt nadat is gebleken dat andere maatregelen niet het beoogde effect sorteren. Schorsing kan ook opgelegd worden als een onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Aanleidingen voor een schorsingsbesluit kunnen zijn:

- herhaalde les- of ordeverstoring;
- wangedrag tegenover leerkrachten of medeleerlingen;
- diefstal, beroving, afpersing, fraude;
- bedreiging, door ouders of door leerling;
- gedrag dat de veiligheid aantast van leerlingen of medewerkers van de school;
- geweldpleging;
- gebruik van alcohol of drugs tijdens schooltijden;
- handel in drugs of in gestolen goederen;
- bezit van wapens of vuurwerk.

Aandachtspunten

1. Bij een schorsing wordt de leerling in principe binnen de school aan het werk gezet. In uitzonderlijke gevallen kan de leerling buiten de school aan het werk gezet worden.
2. Na de schorsingsperiode wordt de leerling weer tot de lessen toegelaten.
3. Het is niet toegestaan om een leerling opnieuw te schorsen voor hetzelfde feit. Een schorsing kan alleen meerdere malen voor dezelfde leerling worden toegepast, als er sprake is van een nieuw incident.

LET OP

In de praktijk spreken scholen soms over ‘interne schorsing’ of ‘time out’: de leerling is nog wel op school, maar krijgt een vervangend onderwijsaanbod. Ook voor deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

7.3 Stappen bij schorsen

1. Het bestuur (of een daartoe gevolmachtigde persoon) van een school kan een leerling voor een periode van ten hoogste één week (= 5 schooldagen) schorsen.
2. De school neemt onmiddellijk telefonisch contact op met de ouders om de schorsing mee te delen en de ouders worden opgeroepen voor een gesprek op school.
3. De beslissing tot schorsing wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan ouders (en indien van toepassing ook aan gezinsvoogd) meegedeeld.
4. In deze brief wordt ook vermeld hoe de bezwaarprocedure is geregeld.
5. Bij schorsing van meer dan één dag stuurt de school een kopie van deze brief naar:
 - I. de inspectie;
 - II. de leerplichtambtenaar.
6. De leerling wordt tijdens de schorsingsperiode in principe binnen de school aan het werk gezet. In uitzonderlijke gevallen kan de leerling buiten de school aan het werk gezet worden.
7. Na de schorsingsperiode wordt de leerling weer tot de lessen toegelaten.
8. Als de situatie rond een kind op school onhoudbaar is geworden schakelt de school het Samenwerkingsverband Amsterdam Diemen in (zie [paragraaf 8.4](#)).

Bezwaar

1. Ouders hebben de mogelijkheid tegen een schorsing schriftelijk bezwaar te maken bij de directie van de school.
2. De directeur beslist zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 5 dagen na ontvangst van het bezwaarschrift.
3. Vóórdat de directeur beslist, worden ouders en leerling in de gelegenheid gesteld hun bezwaren mondeling toe te lichten.
4. Gedurende de behandeling van het bezwaar kan de leerling de toegang tot de lessen worden ontzegd voor de maximale tijd van de schorsingsduur.

7.4 Voorbeeld schorsingsbrief

Een voorbeeld van een schorsingsbrief die voldoet aan de wettelijke eisen, vindt u op amsterdam.nl/leerplichtensholen.

8 Verwijderen (gedwongen schoolwisseling/overplaatsing)

Als is gebleken dat meerdere schorsingsmaatregelen niet leiden tot het beoogde effect, kan de school verwijdering als corrigerende strafmaatregel toepassen. Verwijdering kan ook worden toegepast als maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Voor verwijdering van een leerling volgt de school een procedure waarbij de leerling, de ouders, de leerplichtambtenaar, de directie, het bestuur en meestal ook de inspectie betrokken zijn.

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is, geldt als een verwijdering. Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), geldt als een verwijdering.

Voorafgaand aan een verwijdering heeft de school een aantal verplichtingen, zoals het horen van ouders en leerling en het zorgen voor een andere school die bereid is de leerling toe te laten. Pas hierna kan de leerling definitief worden verwijderd van school.

8.1 Wet- en regelgeving

8.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet bepaalt dat de school een beslissing tot verwijdering terstond moet melden aan de gemeente (artikel 18, eerste lid van de Leerplichtwet).

8.1.2 Wet op het Primair Onderwijs

De WPO art. 40 zegt over verwijdering het volgende:

- De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bestuur van de school.
- Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bestuur de betrokken groepsleraar.
- Definitieve verwijdering van een leerling vindt alleen plaats nadat het bestuur ervoor heeft gezorgd dat een andere school (regulier, SO of VSO) bereid is de leerling toe te laten.
- Als ouders tegen de beslissing tot verwijdering bezwaar hebben gemaakt, beslist het bestuur binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren.

8.1.3 Zorgvuldige procedure

Als besloten wordt tot een verwijdering, moet hiervoor een zorgvuldige procedure worden toegepast. In de Algemene Wet Bestuursrecht en in de WPO art. 63 (voor het bijzonder onderwijs) zijn voorschriften vastgelegd, waaraan een besluit tot verwijdering moet voldoen:

- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders meegedeeld.
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien.
- In het besluit worden ouders erop gewezen dat zij binnen 6 weken bij het bestuur schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing.
- Het bestuur neemt zo spoedig mogelijk na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.
- De ouders moeten in de gelegenheid zijn gesteld om opnieuw te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

8.1.4 Informeren leerplichtambtenaar voorafgaand aan verwijdering

In Amsterdam is afgesproken: als de school het voornemen heeft om een leerling te verwijderen, stelt zij de leerplichtambtenaar hiervan op de hoogte vóórdat het besluit tot definitieve verwijdering is genomen.

8.2 Aandachtspunten

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is, geldt als een verwijdering. Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), geldt als een verwijdering.

Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de leerling in beginsel een onderwijsprogramma op school.

Als de situatie rond een kind op school onhoudbaar is geworden, schakelt de school het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Amsterdam Diemen in, zie: [paragraaf 8.4](#).

8.3 Stappen bij verwijderen

Als een leerling niet kan blijven op de huidige school en gedwongen wordt overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), dan is sprake van een verwijdering.

- Voorafgaand aan een verwijdering heeft de school een aantal verplichtingen.
- Pas als de school aan die verplichtingen heeft voldaan, kan zij de leerling definitief van school verwijderen.

8.3.1 Voorafgaand aan de verwijdering

1. De school stelt ouders/verzorgers en leerling schriftelijk en met opgave van redenen op de hoogte dat zij het voornemen heeft om de leerling van school te verwijderen.
2. Een kopie van deze brief wordt direct aan de leerplichtambtenaar gezonden.
3. De directeur hoort de groepsleerkracht.
4. De ouders worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
5. Vóórdat de beslissing tot definitieve verwijdering wordt genomen, heeft school de leerling aangemeld bij het [Samenwerkingsverband Amsterdam Diemen](#).
6. De definitieve verwijdering van een leerling kan pas plaatsvinden wanneer een andere school bereid is de leerling toe te laten.

7. Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de leerling een onderwijsprogramma op school wanneer dit mogelijk is.
8. Als de leerling niet meer op school komt terwijl de school heeft gezorgd voor een alternatief onderwijsprogramma, doet de school een DUO-melding.

8.3.2 De daadwerkelijke verwijdering

1. Het bestuur van de school, of een door het bestuur gevolmachtigd persoon (zoals de directeur), is bevoegd te besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling.
2. De directeur stelt ouders/verzorgers van de leerling schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte van de definitieve verwijdering van de leerling.
Verder staat in deze brief:
 - welke school bereid is de leerling te plaatsen;
 - de mogelijkheid om binnen 6 weken na dagtekening bezwaar te maken bij de directie.
3. Een kopie van deze brief wordt direct naar de leerplichtambtenaar gezonden.
4. Het is de gewoonte dat de directeur van de school het definitieve besluit tot verwijdering schriftelijk en met opgave van reden aan de inspectie meedeelt. In de brief geeft de directeur ook aan naar welke school de leerling kan worden overgeplaatst.

8.3.3 Bezwaar

1. De ouders hebben de mogelijkheid om binnen 6 weken bezwaar te maken tegen de verwijdering van hun kind.
2. De directeur van de school beslist zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 4 weken na ontvangst van een ingediend bezwaarschrift, en na eventuele raadpleging van de inspectie.
3. Voordat de directeur beslist, worden ouders en leerling in de gelegenheid gesteld om hun bezwaren mondeling toe te lichten en hebben zij kennis kunnen nemen van adviezen en rapporten die zijn gebruikt bij het besluit over de verwijdering van hun kind.
4. De inspectie wordt over de beslissing geïnformeerd.

8.3.4 Wanneer een DUO-melding?

In de volgende gevallen doet een school een melding in het DUO-verzuimloket:

- Als de leerling niet meer op school komt, omdat het vervolgaanbod volgens ouders/leerling niet passend is.
- Als de leerling niet meer op school komt, terwijl de school heeft gezorgd voor een alternatief onderwijsprogramma op school tot de definitieve verwijdering geregeld is. In deze gevallen mag de school de leerling nog niet uitschrijven.

8.4 Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Amsterdam-Diemen

Vanaf 1 augustus 2014 is de wetgeving op het Passend Onderwijs van kracht. Dat betekent o.a. dat schoolbesturen de zorgplicht hebben om elk kind een goede onderwijsplek te bieden. Scholen zorgen zelf voor passend onderwijs voor iedere leerling die op hun school zit, of die zich op school aanmeldt. Als de school de noodzakelijke ondersteuning niet kan bieden, moet zij zorgen dat deze ondersteuning elders wordt geboden.

Soms blijkt dat een leerling beter af is op het speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs.

Het Samenwerkingsverband Amsterdam Diemen vormt het 'loket' voor verwijzing van leerlingen naar het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4). De procedure voor verwijzing begint bij de onderwijs adviseurs van het Samenwerkingsverband. Via dit loket kan een [Toelaatbaarheidsverklaring](#) (TLV) worden afgegeven, waarmee de leerling kan worden ingeschreven op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs.

Meer informatie over de route van verwijzing is te vinden op de website www.swvamsterdamdiemen.nl.

LET OP

Zolang de leerling is ingeschreven op school, is de school verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Als een leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school volgt, blijft de school van inschrijving verantwoordelijk voor een goede en volledige verzuimregistratie en het tijdig melden van wettelijk ongeoorloofd verzuim.

Dit wettelijke verzuim moet binnen 5 werkdagen via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar gemeld worden. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

8.5 Voorbeeld verwijderingsbrief

Op www.amsterdam.nl/leerplichtenscholen vindt u twee voorbeeldbrieven die de school kan gebruiken bij verwijdering:

- Een voorbeeldbrief met het voornemen tot verwijdering.
- Een voorbeeldbrief voor definitieve verwijdering.